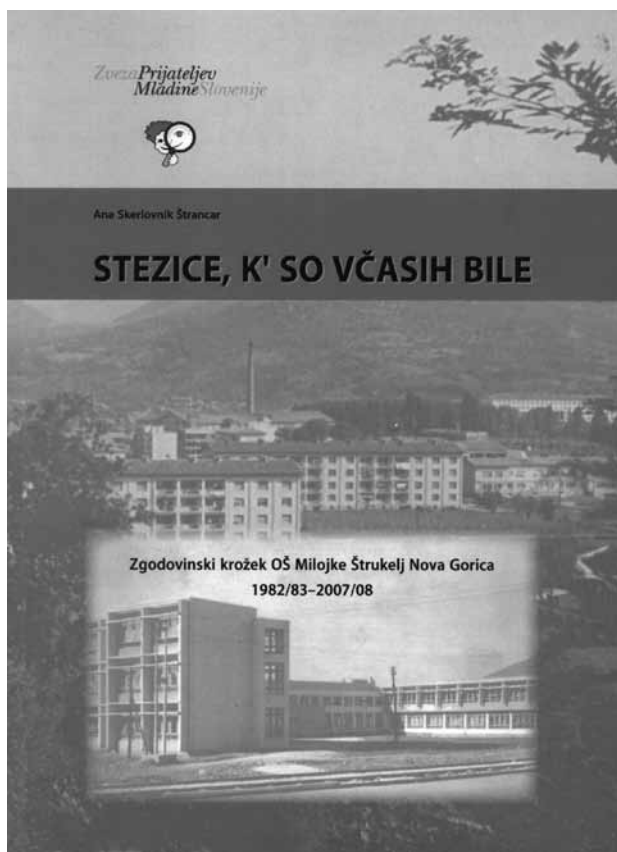

Ana Skerlovnik Štrancar

STEZICE, K' SO VČASIH BILE

Zgodovinski krožek OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica 1982/83–2007/08. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije, 2009, 96 strani in 31 strani prilog

V knjigi avtorica na podlagi dolgoletnih izkušenj kot mentorica učencev v zgodovinskem krožku ne predstavlja le delovanja zgodovinskega krožka na osnovni šoli Milojke Štrukelj v Novi Gorici v obdobju 1982/83–2007/08, ampak podaja vse potrebne informacije o srečanju mladih raziskovalcev zgodovine in pisanju raziskovalnih nalog v osnovni šoli, zato je knjiga zanimiva za mlade učitelje zgodovine in tudi druge učitelje, ki pripravljajo učence na ta srečanja.

Vsebina je razdeljena v pet poglavij.

V prvem poglavju z naslovom Umestitev zgodovinskih raziskovanj v prostor in čas avtorica na kratko predstavi mesto Nova Gorica, Osnovno šolo Milojke Štrukelj s poudarkom na interesnih dejavnostih.

V drugem poglavju z naslovom Razvoj, vloga in dejavnosti zgodovinskega krožka predstavlja dejavnosti, ki so jih skupaj z učenci izvajali v okviru zgodovinskega krožka (razstave, natečaji, tekmovanja), ter številčni seznam članov krožka in refleksije mentorice in članov. Zanimiv je pregled vseh tekmovanj, npr. tekmovanje Tito-revolucija-mir; tekmovanje iz znanja zgodovine, tekmovanje Gibanje Znanost mladini in Srečanja mladih zgodovinarjev oz. mladih raziskovalcev.

Tretje poglavje z naslovom Srečanja mladih raziskovalcev v organizaciji ZPMS (Zveza prijateljev mladine Slovenije) pri naša natančen opis priprave na tekmovanje, in sicer od javnega razpisa, uvajalnega seminarja in gradiva za mentorje do prijave na zaključno srečanje, dela strokovne komisije ter opisa

zaključnega srečanja. Seznam razpisnih tem oz. naslovov je od 1969 do 2008. Posebej je predstavljen potek srečanja v Novi Gorici leta 1996.

V četrtem poglavju z naslovom Raziskovalne naloge od 1982/83 do 2007/08 avtorica predstavlja kratke povzetke vseh raziskovalnih nalog, ki so jih učenci na osnovni šoli Milojke Štrukelj pripravili v tem obdobju. Iz povzetkov se da ugotoviti naslov raziskovalne naloge, glavni namen, metodologijo dela ter glavne ugotovitve učencev. Povzetki so opremljeni z naslovnico raziskovalne naloge in seznamom vseh učencev, ki so sodelovali pri nastajanju naloge, ter s primerom predstavitve raziskovalne naloge Dve mesti – eno srce v obliki powerpoint predstavitve, ki je v celoti prikazana v prilogah.

V petem poglavju z naslovom Nastajanje raziskovalne naloge je avtorica podala največ primerov in koristnih napotkov za navajanje mladih na pisanje raziskovalne naloge. Najprej je predstavljeno vabilo k sodelovanju v zgodovinskem krožku, kjer avtorica izpostavi pomen privlačnega vabila in tematike za pritegnitev učencev k raziskovanju. Sledi načrtovanje dela v zgodovinskem krožku (informacije o raziskovalni temi, temeljni in operativni učni cilji, spoznavanje raziskovalnih metod, ki so prilagojene starosti osnovnošolcev, pridobitev pisnega soglasja učencev in staršev za objavo raziskave, letno časovno in prostorsko načrtovanje). Glavni del je namenjen raziskovanju, kjer učenci izberejo s pomo-

čjo tehnike nevihte možganov vsebino raziskovanja in samostojno, v paru ali v skupinah iščejo odgovore na zastavljena vprašanja. Avtorica poudari, da je dobro pisati poročilo o delu posameznih učencev pri vseh fazah dela in tudi o delu oz. potrebni pomoči mentorja učitelja (pri mlajših učencih je te pomoči več), tako da je razviden prispevek vsakega člana zgodovinskega krožka pri raziskovalni nalogi ter tudi posebnosti dela (bolezni, tehnične težave, oddaljenost virov itd.). Podaja tudi nekaj nasvetov oz. primerov, kako lahko učenci uporabijo arhivsko gradivo, kakovostno oblikujejo pisno raziskovalno nalogo, se pripravijo na tekmovanje in ustno predstavitev naloge (primer je podan za raziskovalno nalogo Kako so se zabavali prvi prebivalci Nove Gorice). Natančno načrtovanje izdelovanja raziskovalne naloge, vključno s predstavitvijo, pa prispeva k temu, da se osnovnošolci seznanijo in tudi uporabijo različne raziskovalne metode in tehnike, se seznanijo in naučijo z gospodarskimi, kulturnimi, družbenimi temami v različnih zgodovinskih obdobjih s poudarkom na zgodovini domačega kraja, naučijo se vzročno-posledično razmišljati, se orientirati v času in prostoru, pisno in grafično oblikovati in zapisati raziskovalno nalogo, jedrnato ustno predstaviti svojo nalogo javnosti, sošolcem, staršem ali domačemu kraju.

V prilogah je dodan kratek vodnik za pomoč pri pripravi učencev na tekmovanje Srečanja mladih raziskovalcev oz. pripravi učencev na raziskovalno delo (bistvo uspešne naloge, oblikovanje naloge, uporaba zgodovinskih virov, pristopi k nalogi, glavno delo učencev, glavno delo mentorja učitelja, sestavni deli poročila mentorja, načini predstavitve in evalvacija na šoli, v domačem kraju in na tekmovanju).

Ena najtežjih nalog učitelja zgodovine je učenje mladih, kako raziskovati preteklost, kar so kot učitelji izkusili pri raznovrstnih seminarskih nalogah in diplomski nalogi v času dodiplomskega študija ali pri magistrski in doktorski nalogi pri podiplomskem študiju. Te izkušnje lahko učitelji zgodovine prenašajo na učence v osnovnih in srednjih šolah, zato knjiga predstavlja eno od kakovostnih in preizkušenih možnosti uvajanja mladih v ustrezen pristop k raziskovanju, iskanju in uporabi virov (zlasti ustnih virov, arhivskega gradiva, virov v muzejih in drugih institucijah idr.), še posebej pa k raziskovalnim metodam, raziskovalni analizi, interpretaciji in vrednotenju raznovrstnega gradiva. Učitelji jih navajajo na samostojno ali timsko delo pri nastajanju raziskovalne naloge in njeni javni predstavitvi oz. pri vseh fazah raziskovanja.

Iz enega primera celotne raziskovalne naloge (priloga) in powerpoint predstavitve te raziskovalne naloge (str. 68–73) se lahko tudi mladi učitelji zgodovine oz. študenti – bodoči učitelji zgodovine naučijo ustreznega zapisa raziskovalne naloge in privlačne jedrnate predstavitve, ki ju lahko ustvarijo osnovnošolci.

V uvodu knjige je zapisano, da bodo po publikaciji »radi segli različni bralci: mentorji zgodovinskih krožkov in učitelji, nekdanji, sedanja in bodoči raziskovalci zgodovine, ljubitelji zgodovine, različni zbiralci, mladi, stari in tisti vmes. Knjiga je sicer strokovna, vendar je namenjena tudi bralcu v splošnoizobraževalne in sprostitvene namene. Je hkrati »priročnik, učbenik in monografija s specifično, izbrano in zelo zanimivo zgodovino« (str. 3). Dodajamo pa še, da je publikacija odličen vodnik za vse učitelje družboslovnih predmetov in vse, ki bi radi učence naučili osnovnega raziskovanja oz. preučevanja zlasti krajevne zgodovine, kot je to predstavljeno v tej knjigi na primeru Nove Gorice.

Osnovnošolsko raziskovanje je, kot sklene avtorica, potovanje. »Potovanje v preteklost je kot vožnja v neznano. Ponuja ti možnost, da se med brzenjem kdaj pa kdaj ustaviš za podrobnejši pogled na svet okrog sebe.« (str. 92) Ravno ta knjiga to prvo potovanje v preteklost učinkovito predstavi in s posameznimi postanki osnovnošolce popelje do končnega rezultata – zgodovinske raziskovalne naloge.

Dr. Danijela Trškan